

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/113/2021
Identifikačné číslo spisu:	6913202866
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6913202866.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne F. Q., bývajúcej v I. T., R. č. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Pavlom Balogom, advokátom so sídlom v Rimavskej Sobote, Železničná č. 6/1, proti žalovanému B. Q., bývajúcemu v obci X. č. XXX, zastúpenému JUDr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom v Lučenci, Martina Rázusa č. 19, o zaplatenie 23.235 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 6 C 408/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2020 sp. zn. 13 Co 184/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou proti žalovanému domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 8.000 € s úrokmi z omeškania z titulu, že so žalovaným po rozvoze ich manželstva uzavreli 21. januára 2011 dohodu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov [ďalej len „dohoda o vyporiadaní BSM“, (č. 1. 4)], v ktorej sa okrem iného žalovaný zaviazal previesť darovacou zmluvou na ich spoločnú dcéru T. Q. (ďalej len „dcéra“) nehnuteľnosti vedené Správou katastra v Rimavskej Sobote, katastrálne územie X., list vlastníctva č. XXX, ako parcela: č. 207 (zastavané plochy a nádvoria o výmere 108 m²), č. 208 (zastavané plochy a nádvoria o výmere 69 m²), č. 209 (zastavané plochy a nádvoria o výmere 35 m²), č. 210 (zastavané plochy a nádvoria o výmere 327 m²), č. 211 (záhrady o výmere 718 m²), ako aj stavbu rodinného domu súpisného č. XXX, postavený na parcele č. 207 a rodinný dom súpisného č. XXX, postavený na parcele č. 208; patriace do výlučného vlastníctva žalovaného (ďalej len „predmetné nehnuteľnosti“). V prípade nesplnenia tohto záväzku zo strany žalovaného, sa tento zaviazal zaplatiť v prospech žalobkyne sumu 23.235 € v ročných splátkach až do úplného zaplatenia celkovej sumy počnúc kalendárnym rokom 2011. Žalovaný si však tento záväzok nesplnil, ku dňu podania žaloby (7. marca 2013) sa stala splatnou suma 8.000 €.

1.2. Uznesením Okresného súdu v Banskej Bystrici z 29. novembra 2013 č. k. 1 K 72/2013 - 39 (č. 1. 42) bol vyhlásený konkurz na majetok žalobkyne a do funkcie správcu konkurznej podstaty bola ustanovená Slovenská správcovská a reštrukturalizačná, k. s. (ďalej len „správca konkurznej podstaty“).

Vyhlásením konkurzu došlo k prerušeniu súdneho konania v zmysle § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“).

1.3. Správca konkurznej podstaty listom z 30. januára 2017 (č. l. 67) v zmysle § 47 ods. 3 ZKR navrhol súdu pokračovať v prerušenom súdnom konaní a súčasne oznámil, že vyhlásením predmetného konkurzu nadobudol vecnú legitimáciu a vstupuje do konania ako správca úpadcu na strane žalobkyne.

1.4. Žalobkyňa listom z 28. júla 2017 (č. l. 79) navrhla súdu rozšírenie svojej pôvodnej žaloby vo vzťahu k výške jej uplatneného nároku a to na sumu 23.235 €.

1.5. Rovnako aj správca konkurznej podstaty listom z 29. januára 2018 (č. l. 85) navrhol zmenu pôvodnej žaloby žalobkyne a to v znení jej návrhu z 28. júla 2017 na sumu 23.235 €.

1.6. Okresný súd Rimavská Sobota na pojednávaní 20. marca 2018 č. k. 6 C 408/2013 vyhlásil uznesenie o pokračovaní v súdnom konaní v zmysle § 47 ods. 4 ZKR, ktoré bolo zrušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalobkyne (súdom označená ako „pôvodná žalobkyňa“) uznesením Okresného súdu v Banskej Bystrici č. k. 1 K 72/2013 - 39; pripustil zmenu žaloby a ďalej konal o žalobnom petite v znení poslednej zmeny žaloby žalobcu na č. l. 85, t. j. v znení zmeny žaloby správcu konkurznej podstaty.

2. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. apríla 2018 č. k. 6 C 408/2013 - 102 pripustil zmenu žaloby a ďalej konal o žalobnom petite v znení, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 23.235 € s príslušnými úrokmi z omeškania, všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (I.); žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 23.235 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 4.000 € od 1. januára 2012 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 4.000 € od 1. januára 2013 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,25 % ročne zo sumy 4 000 € od 1. januára 2014 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 4 000 € od 1. januára 2015 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 4 000 € od 1. januára 2016 do zaplattenia, s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 3.235 € od 1. januára 2017 do zaplattenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet žalobkyne (II.); žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % (III.).

2.1. Po oboznámení sa s obsahom dohody o vyporiadaní BSM, hoci táto obsahuje aj nehnuteľnosť, ktorá netvorí predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) dospel k záveru, že vzhľadom na aktuálny vývoj judikatúry (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2013 sp. zn. 4 Cdo 147/2011) a na nevyhnutnú liberalizáciu súkromno-právnych vzťahov, je potrebné čoraz viac znížiť mieru zasahovania štátu do týchto vzťahov a to vrátane vzťahov plynúcich z BSM. Je potrebné rešpektovať vôľu strán, ktorí sú oprávnení uzavrieť dohodu týkajúcu sa aj vyporiadania jednotlivých vecí, resp. časti majetku patriaceho do BSM a to bez ohľadu na zásady uvedené v § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“). Tieto sa totiž použijú v prípade, keď medzi účastníkmi k dohode nedôjde a je podaný návrh na vyporiadanie BSM súdom, ako aj v prípade, keď účastníci sa v uzatvorenej dohode uvedenými zásadami riadia a nedohodnú sa inak. Občiansky zákonník pripúšťa aj dohodu a umožňuje účastníkom dohodnúť sa o vyporiadaní BSM tak umožňuje odchýliť sa od ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka, ak je totiž BSM vyporiadané dohodou, uplatňuje sa pri jej uzatváraní dispozitívna voľnosť účastníkov občianskoprávných vzťahov. Preto aj dohoda o vyporiadaní BSM, ktorou prípadne jeden z účastníkov nadobudne podstatne menší podiel, prípadne nenadobudne nič, ani dohoda, ktorá sa netýka celého majetku, ktorý bol v BSM, nie je neplatná pre prípadný rozpor s § 150 Občianskeho zákonníka. Vychádza sa totiž z vôle účastníkov, ako má byť vyporiadané zaniknuté BSM a pokiaľ dôjde k zhode vôle oboch účastníkov ako tomuto je aj v tomto prípade, nemožno dohodu neskôr považovať za neplatnú. Navyše, samotný žalovaný vo svojom písomnom odpore proti vydanému platobnému rozkazu uviedol, že pristúpil k realizácii uzavretej dohody o vyporiadaní BSM, pretože bola spísaná darovacia zmluva o prevode predmetných nehnuteľností na dcéru, ktorá však nepodala návrh na vklad vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam na kataster, teda z uvedeného vyplýva, že žalovaný rešpektoval dohodu o vyporiadaní BSM, túto začal aj plniť, ale následne namietal jej absolútnu neplatnosť. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že dohoda o vyporiadaní BSM je v súlade so zákonom, aj s dobrými mravmi a vyjadruje súhlasný slobodný a vážny prejav skutočnej vôle účastníkov dohody, táto nebola uzavretá v tiesni, ani za nápadne nevýhodných podmienok, čo účastníci tejto dohody

deklarovali v jej článku III. bod 4. Keďže žalovaný nedodrжал podmienky dohody, bolo potrebné pristúpiť k realizácii akcesorického záväzku žalovaného, ktorý sa zaviazal zaplatiť pôvodnej žalobkyni.

2.2. O povinnosti žalovaného zaplatiť úroky z omeškania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 517 Občianskeho zákonníka.

2.3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 29. januára 2020 sp. zn. 13 Co 184/2018 (č. l. 143) rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (I.); žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (II.).

3.1. Odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a nad rámec jeho odôvodnenia ho v kontexte odvolacích námietok žalovaného doplnil. Z obsahu dohody o vyporiadaní BSM nevyplýva, že by predmetné nehnuteľnosti, ktoré sa žalovaný zaviazal ako ich výlučný vlastník darovacou zmluvou previesť na dcéru boli považované za predmet BSM v čase zániku BSM, a teda aj za predmet vyporiadania. Naopak, tieto nehnuteľnosti nie sú uvedené v článku I. tejto dohody, označenom ako „Zoznam majetku, ktorý ku dňu zániku manželstva patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - účastníkov dohody“, ani v článku II., bod 3, kde účastníci dohody zhodne vyhlásili, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi k tam uvedených nehnuteľností. Z tohto dôvodu preto neobstojí odvolacia námietka žalovaného, že dohoda o vyporiadaní BSM by mala byť v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka a rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSSR z 3. februára 1972 sp. zn. Cpj 86/1971 (R 42/1972) ako celok absolútne neplatným právnym úkonom s tým, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu, nie je možné platne previesť vlastníctvo (v tomto prípade darovacou zmluvou), pretože dohoda o vyporiadaní BSM sa týka len vyporiadania majetku, ktorý patril v čase zániku BSM do BSM a to, že je v tejto dohode obsiahnutý aj záväzok žalovaného previesť na dcéru darovacou zmluvou nehnuteľnosti, ktorých bol žalovaný v čase zániku BSM výlučným vlastníkom, je výsledkom slobodnej vôle účastníkov predmetnej dohody. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením žalovaného, že tento záväzok žalovaného bol zakomponovaný do dohody o vyporiadaní BSM lež z vôle jednej zmluvnej strany - žalobkyne, pretože takéto tvrdenie žalovaného odporuje článku III. bod 4 dohody o vyporiadaní BSM. Odvolací súd sa rovnako nestotožnil s tvrdením žalovaného, že by v odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. augusta 2013 sp. zn. 4 Cdo 147/2011 nebolo aplikovateľné aj na tento spor, pretože podstatné z hľadiska aplikovateľnosti jeho záverov na daný prípad je to (aj keď sa týka odlišných, ale v podstate veľmi podobných skutkových okolností), že najvyšší súd v jeho odôvodnení zdôraznil zmluvnú voľnosť účastníkov vyporiadania pri vyporiadaní BSM. Z uvedeného je zrejmé, že ak sa účastníci dohody o vyporiadaní BSM dohodli, že zakomponujú do predmetnej dohody, na základe vlastnej obojstrannej slobodnej vôle aj záväzok žalovaného, ktorý sa bezprostredne netýka vyporiadania BSM, ale súvisí s ich dcérou, tak v duchu vyššie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu, zdôrazňujúceho zmluvnú voľnosť pri vyporiadaní BSM, nemožno v tomto zmysle súdu prvej inštancie vytknúť žiadne pochybenie a súhlasiť s tým, že by tento záväzok žalovaného nebol dojednaný platne. K ďalšej odvolacej námietke žalovaného, že dohoda o vyporiadaní BSM je absolútne neplatným právnym úkonom aj podľa § 34 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že v časti pasíva je neurčitá, čo mal súd prvej inštancie naznačiť pri predbežnom prerokovaní nároku, avšak neskôr od tohto stanoviska upustil, odvolací súd uviedol, že to či sú pasíva uvedené v čl. I dohody o vyporiadaní BSM vymedzené určitým spôsobom alebo nie, má podľa výsledku tejto úvahy vplyv len na platnosť tejto časti dohody o vyporiadaní BSM. Táto skutočnosť však riadnym spôsobom nespôsobuje neplatnosť dohody ako celku. Odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že pripustenie neurčitosti v delbe dlžných záväzkov, by bolo nežiaducim zásahom do právnej istoty dotknutých záväzkových vzťahov, keď žalovaný podľa čl. II., bod 1, písm. b/ dohody o vyporiadaní BSM súhlasil s tým, že v celom rozsahu preberá pasíva uvedené v čl. I. tejto dohody a zaväzuje sa ich uhradiť, čo vysvetľuje posledný odsek bodu 2 článku II. dohody o vyporiadaní BSM. Neobstojí teda odvolacia námietka žalovaného, že dohoda o vyporiadaní BSM je neplatná ako celok z dôvodu jej neurčitosti v časti „Pasíva“ a že z tohto dôvodu nemohlo dôjsť ani k platnému dojednaniu záväzku žalovaného previesť na dcéru nehnuteľnosti, ktorých bol v čase zániku BSM žalovaný výlučným vlastníkom. Z obsahu spisu navyše vyplýva, že žalovaný v zmysle takto dojednaného záväzku, vzniknutého zo zhodne prejavenej vôle účastníkov dohody o vyporiadaní BSM

pristúpil 25. mája 2011 k uzavretiu darovacej zmluvy so svojou dcérou, avšak napriek tomu, že s nespĺnením tohto záväzku bol spojený akcesorický záväzok uhradiť pôvodnej žalobkyni v konečnom dôsledku 23.235 €, ponechal v zmysle „Dodatku k darovacej zmluve z 25. mája 2011“ podanie návrhu na vklad do katastra nehnuteľností na svoju dcéru, ktorá tento krok neuskutočnila, a teda k nadobudnutiu vlastníctva vkladom do katastra nehnuteľností podľa § 132 ods. 2 Občianskeho zákonníka dcérou žalovaného v konečnom dôsledku nedošlo. Na základe týchto skutočností, súd prvej inštancie správne rozhodol, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni v zmysle pripustenej zmeny petitu žaloby sumu 23.235 € spolu s úrokom z omeškania špecifikovaným v petite žaloby, preto odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

3.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný, prípustnosť ktorého vyvodzuje výslovne z § 420 písm. b/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (č. l. 151).

4.1. Podľa názoru žalovaného, správca konkurznej podstaty ako žalobca v prejednávanej veci nemá procesnú subjektivitu (§ 420 písm. b/ CSP) z dôvodu, že procesná spôsobilosť správcu konkurznej podstaty, t. j. oprávnenie konať za úpadcu v sporových konaniach majetkovej povahy je závislá od materiálnej skutočnosti, či ide o majetok podliehajúci konkurzu, teda o taký majetok, ktorý bol správcom zapísaný do súpisu konkurznej podstaty. V zmysle § 61 a § 161 ods. 1 CSP bolo preto procesnou povinnosťou súdu prvej inštancie potom, čo nadobudol úradnú vedomosť o vyhlásení konkurzu na majetok žalobkyne (úpadcu), aby podrobil súdnemu prieskumu splnenie materiálnej podmienky upravenej v § 47 ods. 1, ods. 4 ZKR pre vstup správcu konkurznej podstaty do sporového konania na Okresnom súde v Rimavskej Sobote č. k. 6 C 408/2013 namiesto úpadcu (žalobkyne). Predmetom takéhoto zisťovania mala byť zo strany súdu prvej inštancie skutočnosť, či vymáhaná pohľadávka úpadcu voči žalovanému v sume 23.235 €, bola pred vstupom správcu konkurznej podstaty do konania, postupom podľa § 73 a § 76 ZKR zapísaná do súpisu všeobecnej konkurznej podstaty, pretože len v prípade kladného výsledku takéhoto zisťovania, by bol správca konkurznej podstaty procesne spôsobilý pre účasť v súdnych konaniach namiesto úpadcu. V tomto smere nekonal súd prvej inštancie ani odvolací súd. Z aktuálneho výsledku lustrácie údajov prebiehajúcich konkurzov z informačného systému „Register úpadcov“ (č. l. 158), ktorého prevádzkovateľom je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vyplýva jednoznačný záver, že pre konkurz s pridelenou spisovou značkou 1 K 72/2013 bol v Obchodnom vestníku Slovenskej republiky č. 221/2018 dňa 16. novembra 2018 zverejnený oznam o zápise o tom, že do súpisu všeobecnej podstaty bola doplnená nová súpisová zložka majetku a to peňažná pohľadávka znejúca na sumu 4.000 €, a ako právny dôvod vzniku uvedený platobný rozkaz Okresného súdu Rimavská Sobota zo 17. júla 2013 č. k. 3 Ro 145/2013 - 24. Tento údaj do času podania dovolania žalovaným nebol doplnený zápisom, ktorý by sa týkal pohľadávky vo výške 23.235 €. Z uvedeného vyplýva podľa názoru žalovaného záver, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (10. apríla 2018) nemala strana konania - správca konkurznej podstaty (označená ako žalobca) žiadnu procesnú spôsobilosť na konania za pôvodnú žalobkyňu (úpadcu); v čase rozhodovania odvolacieho súdu (29. januára 2020) bola na strane žalobcu (správca konkurznej podstaty) daná aktívna vecná legitimácia a zároveň aj procesná spôsobilosť pre konanie za úpadcu (žalobkyňu) iba do výšky 4.000 €, teda v konaní pred odvolacím súdom vystupovala strana, ktorá pre účasť v tomto konaní mala aktívnu vecnú legitimáciu len v časti sumy 4.000 €, vo zvyšnej časti 19.235 € bola jej účasť procesne neprípustná.

4.2. Prípustnosť svojho dovolania vidí žalovaný tiež v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), ktorý zdôvodnil tým, že zákonný rámec BSM tak ako vyplýva z ustanovení § 143 až § 151 Občianskeho zákonníka nie je možné rozširujúcim spôsobom s konštitutívnym účinkom meniť dodatočnou dohodou manželov, pričom ku takejto zmene nemôže dôjsť ani po zániku manželstva. Prijatie takejto možnosti by bolo v zjavnom rozpore s princípom právnej istoty a majetkovej integrity, ktorá je založená na nadobudnutí výlučného vlastníctva niektorým z manželov pred vznikom manželstva. Žalovaný v tejto súvislosti odkazuje na už ním v odvolaní použitú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, ktorej argumentačným pilierom je právna veta uvedená v Zhodnotení Najvyššieho súdu ČSSR z 3. februára 1972 sp. zn. Cpj. 86/1971 zverejnenom pod R 42/1972 v znení „zo znenia ustanovenia § 149 ods. 1 Obč. zák. treba vyvodíť, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového

spoluvlastníctva manželov sa môže týkať len bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré už zaniklo“. Uvedený právny názor sa v plnej miere stále uplatňuje v rozhodovacej praxi všeobecných súdov Slovenskej republiky, jeho gramatický, logický a systematický aplikačný význam je tak plne súladný s rozhodnutím občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017. Odvolací súd podľa názoru žalovaného zjavne ignoruje právny rámec BSM vymedzený v § 143 Občianskeho zákonníka. Nepripustne extenzívny je výklad, ktorým odvolací súd pripúšťa možnosť rozšírenia predmetu dohody o vyporiadaní BSM nad zákonný rozsah skutočne existujúceho majetku podliehajúceho BSM. Takéto právne posúdenie základnej právnej otázky odvolacím súdom v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu nadradzuje možnosť občianskoprávnej dohody nad zákonom určené limity. Pokiaľ odvolací súd na podporu svojho právneho posúdenia argumentuje rozhodnutím najvyššieho súdu, žalovaný namietá, že odkazované rozhodnutie uvádza právny názor, podľa ktorého „je potrebné rešpektovať vôľu strán, ktoré sú ochotné uzavrieť dohodu týkajúcu sa aj vyporiadania jednotlivých vecí, resp. časti majetku patriaceho do BSM, a to bez ohľadu na zásady uvedené v § 150 Občianskeho zákonníka“. Použitím právneho, logického ani gramatického výkladu nemožno dospieť k záveru, že by citovaná právna veta pripúšťala dohodu o majetku mimo kogentného rámca BSM uvedeného v § 143 Občianskeho zákonníka, týka sa len zásad, t. j. pravidiel pomernosti vyporiadaných podielov BSM.

4.3. Z týchto dôvodov žalovaný žiada, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Žalobkyňa (úpádca) vo svojom vyjadrení k dovolaniu (č. l. 187) uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny a zákonný, dostatočne odôvodnený, vydaný v súlade s ustanoveniami procesného práva a argumenty dovolateľa za nedôvodné. Navrhuje preto, aby najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol, respektíve zamietol.

6. K vyjadreniu žalobkyne k dovolaniu sa vyjadril žalovaný (č. l. 201); na toto vyjadrenie opätovne reagovala žalobkyňa svojim ďalším vyjadrením (č. l. 212). Obe strany konania zotrvali na svojich tvrdeniach v kontexte dovolania (v prípade žalovaného) a vyjadrenia k dovolaniu (v prípade žalobkyne).

7. Žalovaný svojim listom z 9. marca 2021 doručil súdu prvej inštancie podanie „Podanie dovolateľa k dovolaniu“, v ktorom vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. b/ CSP poukázal na uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 18. februára 2021 č. k. 1 K 30/2015 - 271, v ktorom súd konštatoval porušenie povinností správcu konkurznej podstaty v predmetnom konkurznom konaní. Podľa názoru žalovaného má tento listinný dôkaz zásadný právny význam pre dovolacie konanie.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza.

9. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

I.

10. Žalovaný prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. b/ CSP.

10.1. Podľa § 420 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu.

10.2. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu žalovaný v skutočnosti odvíja od nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu - správcu konkurznej podstaty, čo vyplýva z jeho argumentácie vyjadrenej v dovolaní vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu. Žalovaný výslovne namietla aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu - správcu konkurznej podstaty vo vzťahu ku konaniu pred súdom prvej inštancie ako aj pred odvolacím súdom.

11. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za nevyhnutné uviesť, že procesnou subjektivitou strany konania sa rozumie spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon priznáva strane. Právna úprava procesnej subjektivity je obsiahnutá v § 61 CSP a má ju ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti, inak len ten, komu ju priznáva zákon. Procesná subjektivita vyplýva z hmotnoprávných predpisov. Ustanovenie § 7 Občianskeho zákonníka upravuje spôsobilosť fyzických osôb mať práva a povinnosti, u právnických osôb to je ustanovenie § 19 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

11.1. Od procesnej subjektivity je potrebné odlišovať vecnú legitímáciu, či už pasívnu alebo aktívnu. Vecnú legitímáciu má ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Vecná legitímácia a jej nedostatok je z hľadiska prípustnosti dovolania právne bezvýznamná.

11.2. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcom (v čase rozhodovania odvolacieho súdu) bola právnická osoba s vlastnou právnou subjektivitou, t. j. spôsobilý subjekt byť účastníkom v občianskoprávných vzťahoch, spôsobilý subjekt byť aj stranou civilného sporového konania (§ 61 CSP, predtým § 19 OSP). Nedostatok vecnej legitímácie podľa tohto ustanovenia nie je dôvodom prípustnosti dovolania; môže mať za následok len nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nie prípustnosť dovolania (porovnaj napr. R 34/1993, ako aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 152/2011, 3 Cdo 293/2008, 4 Cdo 103/2012, 5 Cdo 441/2014, 5 Cdo 13/2016, 6 Cdo 10/2012).

11.3. Nemožno sa preto stotožniť s názorom žalovaného, že konanie pred súdmi nižších inšancií trpelo vadou v zmysle § 420 písm. b/ CSP.

12. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného z ustanovenia § 420 písm. b/ CSP nevyplýva.

II.

13. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

13.1. V zmysle § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine a iných.), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

14.1. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický odklon jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o

rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil.

14.2. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

14.3. Základom interpretácie a aplikácie každej právnej normy v materiálnom právnom štáte je určenie účelu právnej úpravy, vymedzenie jej rozsahu a identifikácia jej obsahu (m. m. II. ÚS 171/05). Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Všeobecný súd pri svojom rozhodovaní nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavou súladného výkladu zákonov a obdobných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, i v týchto prípadoch sa musí vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii (m. m. III. ÚS 72/2010). V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu alebo v prípade rozporu znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. (II. ÚS 5/2020).

15. Žalovaný vo svojom dovolaní síce výslovne nekonkretizuje nesprávne riešenie právnu otázku, no posudzujúc dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) možno túto špecifikovať „či je prípustná možnosť rozšírenia predmetu dohody o vyporiadaní BSM nad zákonný rozsah skutočne existujúceho majetku podliehajúceho BSM“. Podľa názoru žalovaného prijatím tejto možnosti, tak ako to právne posúdil odvolací súd je v zjavnom rozpore s princípom právnej istoty a majetkovej integrity, ktorá je založená na nadobudnutí výlučného vlastníctva niektorým z manželov pred vznikom manželstva. Žalovaný v dovolaní označil rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR z 3. februára 1972 sp. zn. Cpj 86/1971 (R 42/1972), v ktorom je vyjadrený právny názor, od ktorého sa odvolací súd pri riešení tejto právnej otázky odklonil. Z dovolania žalovaného je preto zrejmé, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

16. Pokiaľ ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR z 3. februára 1972 sp. zn. Cpj 86/1971 (R 42/1972) žalovaný namieta odklon v súvislosti s právnym názorom vyjadreným v jeho odôvodnení a to „zo znenia ustanovenia § 149 ods. 1 Obč. zák. treba vyvodíť, že dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa môže týkať len bezpodielového spoluvlastníctva, ktoré už zaniklo“. S uvedenou právnou argumentáciou žalovaného sa už zaoberal odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia (bod 6), keď uviedol, že záväzok žalovaného previesť na dcéru darovacou zmluvou predmetné nehnuteľnosti, ktorých bol žalovaný v čase zániku BSM výlučným vlastníkom, je výsledkom slobodnej vôle účastníkov dohody o vyporiadaní BSM o čom svedčí čl. III. bod 4 tejto dohody. Nie je namieste preto tvrdenie žalovaného, že by bol tento záväzok zakomponovaný do tejto dohody iba z vôle jednej strany účastníka tejto dohody. S uvedeným právnym názorom sa dovolací súd plne stotožňuje a nad jeho rámec zdôrazňuje tiež súlad tohto právneho názoru s právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. augusta 2013 sp. zn. 4 Cdo 147/2011, z ktorého oba sudy nižšej

inštancie správne vychádzali a aplikovali ho pri riešení predmetnej právnej otázky.

17. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že pri právnom posúdení predmetnej právnej otázky nedošlo zo strany odvolacieho súdu k namietanému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, práve naopak predmetné právne posúdenie je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu a to konkrétne s rozhodnutím najvyššieho súdu z 27. augusta 2013 sp. zn. 4 Cdo 147/2011.

18. Nad rámec dovolacích dôvodov dovolací súd uvádza, že vo veci konania správcu konkurznej podstaty uznesením Okresného súdu Banská Bystrica z 13. júla 2020 č. k. 1 K 72/2013 - 395 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 137/2020 zo 17. júla 2020 (K055490) bol zrušený konkurz vyhlásený na majetok úpadcu (žalobkyne) po splnení konečného rozvrhu výt'azku pre nezabezpečených veriteľov. Okresný súd Banská Bystrica následne uznesením z 24. augusta 2020 č. k. 1 K 72/2013-428 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 167/2020 z 28. augusta 2020 odvolal správcu konkurznej podstaty z funkcie.

III.

19. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

20. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. b/ CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.